

Sluchová percepce

Sluchová percepce

- Významný prvek ve vývoji řeči
- Vyloučení sluchového postižení

- Významný prvek ve zvládnání školních dovedností
- Zpracování informace – převažuje sluchová cesta
- Klíčový je rozvoj v předškolním věku

Sluchové

výkony

Další důležité sluchové výkony

- Sluchová soudržnost
- Poznání sluchových vzorů
- Časové aspekty naslouchání
- Sluchová figura a pozadí
- Sluchová výkonnost při zhoršených/změněných akustických signálech

Další důležité sluchové výkony

- **sluchová soudržnost**
- schopnost komplikovanější konverzace
- rozumění vtipům, hádankám
- schopnost odvozování a tvoření závěrů, abstrakce

Další důležité sluchové výkony

- **poznání sluchových vzorů**
- vztahuje se ke schopnosti rozeznat určité akustické vzory
- umožňuje identifikaci zdrojů zvuku – motor auta, štěkot psa..

Další důležité sluchové výkony

- **časové aspekty naslouchání**

- schopnost integrovat sekvenci hlásek do slov nebo jiných smysluplných kombinací
- a vnímat hlásky jako samostatné jednotky, jestliže následují rychle za sebou
- schopnost vnímat, srovnávat, izolovat hlásky ze slov

Další důležité sluchové výkony

- **sluchová figura a pozadí**
- sluchová výkonnost klesá *při současných konkurenčních akustických signálech*
- vztahuje se ke schopnosti vnímat řeč nebo jiné zvuky x konkurenční zvukový signál
- schopnost inhibovat zvuky pozadí

Důležité

- Uvedené oblasti se navzájem prolínají
- Vzájemná podpora jednotlivých složek
- Záměrné naslouchání

Skladba oblastí – sledování/rozvoj

■ Naslouchání

- lokalizace zvuku (3)
- rozlišení předmětů dle zvuku (3-4)
- určení písně dle melodie (4)
- naslouchání krátkému příběhu, pohádce
(4)

Skladba oblastí – sledování/rozvoj

- **Sluchové rozlišování (diferenciace)**
  - rozlišení slova s vizuálním podnětem
  - rozlišení slova bez vizuálního podnětu

  - změna hlásky
  - změna samohlásky
  - změna znělé/neznělé hlásky
  - změna sykavek
  - změna délky
  - změna měkčení
  - bezvýznamové slabiky

Skladba oblastí sledování/rozvoj

- **Sluchová analýza a syntéza**
  - rozdělení slova na slabiky (4)
  - rozpočítadlo (4)
  - výběr rýmujících se slov (4,5-5)
  - určení, zda se 2 slova rýmují (4,5-5)
  - určení počtu slabik (5)

Skladba oblastí sledování/rozvoj

■ Pokračování – analýza a syntéza

- iniciační hláska slova (5)
- určení slov začínajících danou hláskou (5-5,5)
- určení poslední hlásky ve slově (5,5-6)
- slovní fotbal (6-7)

Skladba oblastí sledování/rozvoj

■ Pokračování – analýza a syntéza

- určení poslední samohlásky ve slově (6-7)
- určení, zda slovo danou hlásku obsahuje(6-7)
- tvorba slov z daných hlásek (6-7)
- analýza jednoslabičných slov na hlásky (6-7)
- analýza a syntéza dvouslabičného slova (7)

Skladba oblastí sledování/rozvoj

- **Vnímání rytmu**
  - Rytmická struktura (dle složitosti)
    - určí, zda jsou shodné (4)
  - Nápodoba rytmu (dle složitosti) – 5-6 let
  - Záznam rytmičké struktury (5,5-6)

Skladba oblastí – sledování/rozvoj

- **Sluchová paměť**
  - opakování vět
  - opakování slov
- Tříleté dítě – zopakování věty o 3 slovech
- Čtyřleté dítě – zopakování věty o 4 slovech
- Pětileté dítě – zopakování věty o 5 slovech
- Šestileté dítě – delší větný celek

- Zopakování nesouvisejících slov (- 1)

Možnosti rozvoje – 3-4 leté dítě

- Naslouchání pohádek a příběhů
- Lokalizace zvuků
- Poznávání záměrně vydávaných zvuků
- Naslouchání „tichu“
- Poznání písně dle melodie
- Zpěv s dítětem
- Rozpočítadlo ve spolupráci s dospělým
- Rytmizace
- Předání krátkého vzkazu

Možnosti rozvoje 4-5 let

- Naslouchání delších pohádek a příběhů
- Učení se básniček a písniček
- Lokalizace zvuku
- Hledání ozvučeného předmětu
- Naslouchání a rozlišování zvuků z okolí
- Poznávání hudebních nástrojů
- Poznávání počtu zvuků
- Poznávání počtu slov ve větě
- Rozpočítadla

Možnosti rozvoje 4-5 let

- Rozkládání slov na slabiky, vytleskání
- Hledání slov podle počáteční slabiky
- Hledání a vymýšlení rýmů
- Rozlišování slov
- Určování délky zvuků (dlouhý/krátký)
- Určování rytmických struktur

Možnosti rozvoje 5-6 let

- **Sluchová diferenciacie**
- Poznávání hlasů kamarádů
- Poznávání zvuků z vyrobených chrastidel
- Zvukové pexeso
- Poznávání zvuků hudebních nástrojů
- Poznávání počtu zvuků
- Hra na tichou poštu
- Odlišování shodných a neshodných slov – tvorba vět

Možnosti rozvoje 5-6 let

- **Sluchová analýza a syntéza**
- Vyhledávání a tvorba rýmů
- Určení počtu slov ve větě
- Hledání slov s totožným počtem slabik
- Hledání delších a kratších slov
- Slovní kopaná (poslední slabika)
- Hledání slov podle počáteční hlásky – s příběhem 😊

Možnosti rozvoje 5-6let

- **Sluchová analýza a syntéza – pokračování**
- Určení počáteční hlásky
- Kolik najdeš slov na tuto hlásku?
- Skládání a rozkládání krátkých slov

Možnosti rozvoje 5-6 let

- **Sluchová figura a pozadí**
- „slyšet jako...“
- Písmeno P tě vzbudí...
- Tleskni, uslyšíš-li dané slovo
- Vyhledávání slova ve čteném příběhu
- Všechno lítá, co má peří...
- Tleskni, uslyšíš-li danou slabiku – těžké!

Možnosti rozvoje 5-6 let

- **Sluchová paměť**
- Učení se básničkám a písničkám
- Hry s postupným rozšiřováním slovní řady
- Až pojedu na severní pól, vezmu si s sebou...
- Rozvíjení vět
- Vyhledávání obrázků se slovy, které dítě slyšelo
- Opakování řady slov, vět
- Předání informace
- Plnění instrukcí

Možnosti rozvoje 5-6 let

- **Rozvoj vnímání a reprodukce rytmu**
- Rytmická cvičení, hra na hudební nástroje
- Určování a záznam rytmičké struktury

Testy a testové úkoly

zkouška sluchové diferenciacie Wepman – Matějček

- 19 dvojic bezesmyslných slabik
- od pěti let
- umožní zjistit, které skupiny hlásek dítě není schopné diferencovat
- nácvikové dvojice
- 2. sestavy slov

- **Zácvik**
- Truf-traf   klaš-klaš   slem-slek

Další možnosti rozvoje

- Pepíčku, pípní – vedení pípáním, pak určuje chycenou osobu 😊

Hra s melodií

- stoupání a klesání melodie vyjádřit pohybem
- rychlá a pomalá melodie znázorňuje zvířátka
– pomalá - medvídek, rychlá - koník

Práce s hlasem

- nahlas, potichu, šeptem – nejvhodnější jsou přirozené situace
- Ovládání hlasitosti projevu
- v pohádkovém lese bydlí trpaslík – mluví potichu, obr hlasitě
- ....když je potkáme, mluvíme jako oni
- loutky, jednoduchý převlek

Práce s hlasem – vnímání hlasitosti

- děti schovají v místnosti předmět
- jeden hledá
- ostatní jej navádějí stoupající a klesající intenzitou hlasu

Rozlišování zvuků

- hádáme zvuky z okolí – se zavázanýma očima
- co je v krabičce – korálky, rýže....
- lze použít 2, 3 typy materiálu, ale různé množství

Rozlišování zvuků - koordinace

- kolikrát písknu, tolikrát tleskneš
- písknutí, klepnutí, tlesknutí – poskok, dřep, leh 😊😊

Porozumění, orientace ve sdělení

- reakce na pravdivé výroky – kůň mečí – zvednutí hlavy – odpočívá na stole – usnadňuje soustředění

Porozumění, orientace ve sdělení

- určíme slovo, na které bude dítě reagovat v souvislém textu – čert, princezna – i slova odvozená – čertovský, princeznovský

Porozumění, orientace ve sdělení

- opravování chyb ve známé pohádce –modrá Karkulka šla k dědečkovi a v košíku nesla cvičky

Metodika D. B. Elkonina

- Rozvoj jazykových schopností
  - Skupinová a individuální činnost
  - Pro děti od 5 let
-
- *V krajině slov a hlásek*